

KOKKOLAN KAUPUNKI
KARLEBY STAD

Yksityinen päiväkoti
LASTENKAMMARI
TOIMINTASUUNNITELMA
2020-2021

KOKKOLAN KAUPUNGIN VARHAISKASVATUKSEN ARVOPERUSTA

Kokkolan varhaiskasvatuspalvelut noudattavat Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) määrittelemää arvopohjaa:

"Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden arvoperustan yleisperiaatteina ovat lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen sekä yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus ja lapsen syrjintäkielto YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen, varhaiskasvatustlain ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti."

Kokkolassa varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut ovat osa sivistystoimea. Sivistystoimea ohjaa sivistyslautakunnassa hyväksytty yhteinen kehittämissuunnitelma.

KOKKOLAN KAUPUNGIN SIVISTYSTOIMEN VISIO 2018–2021

Luomme yhdessä tulevaisuuden sivistystä ja hyvän elämän edellytyksiä.

KOKKOLAN KAUPUNGIN SIVISTYSTOIMEN MISSIO 2018–2021

Sivistyspalvelut tuottavat oppimisen iloa, elämyksiä ja kestäväää hyvinvointia sekä rakentavat maakuntakeskuksemme menestystä.

SIVISTYSTOIMEN TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT 2018–2021

Kaikille yhteinen sivistyksemme

Sivistyspalvelumme uudistuvat rohkeasti

Sivistys on hyvän elämän perusta

YKSIKÖN TOIMINTAKULTTUURI

Yksityinen päiväkoti Lastenkammari Ay sijaitsee Kokkolassa Kuusimäen asuntoalueella. Osoite on Kangastie 2, 67700 Kokkola.

Varhaiskasvatusyksikkömme puhelinnumero on 06-8302378. Päiväkotimme omistavat tasavertaisina osakkaina Tiina Saraluhta ja Annika Wiklund. Kuulumme alueeseen IV, jonka palvelupäällikkönä toimii Satu Forsberg.

Päiväkotimme on avoinna arkisin (ma-pe) klo 7.30-16.30. Vanhemmilla on mahdollisuus valita lapsensa hoitoaika seuraavasti: 20 h tai alle/viikko, 21-35 h/vko tai yli 35 h/vko.

Heinäkuussa päiväkotimme on suljettu.

Päiväkodissamme on 18 "kokopäivähoitopaikkaa" 1-6-vuotialle lapsille, joista neljä paikkaa on varattu alle 3-vuotiaille lapsille.

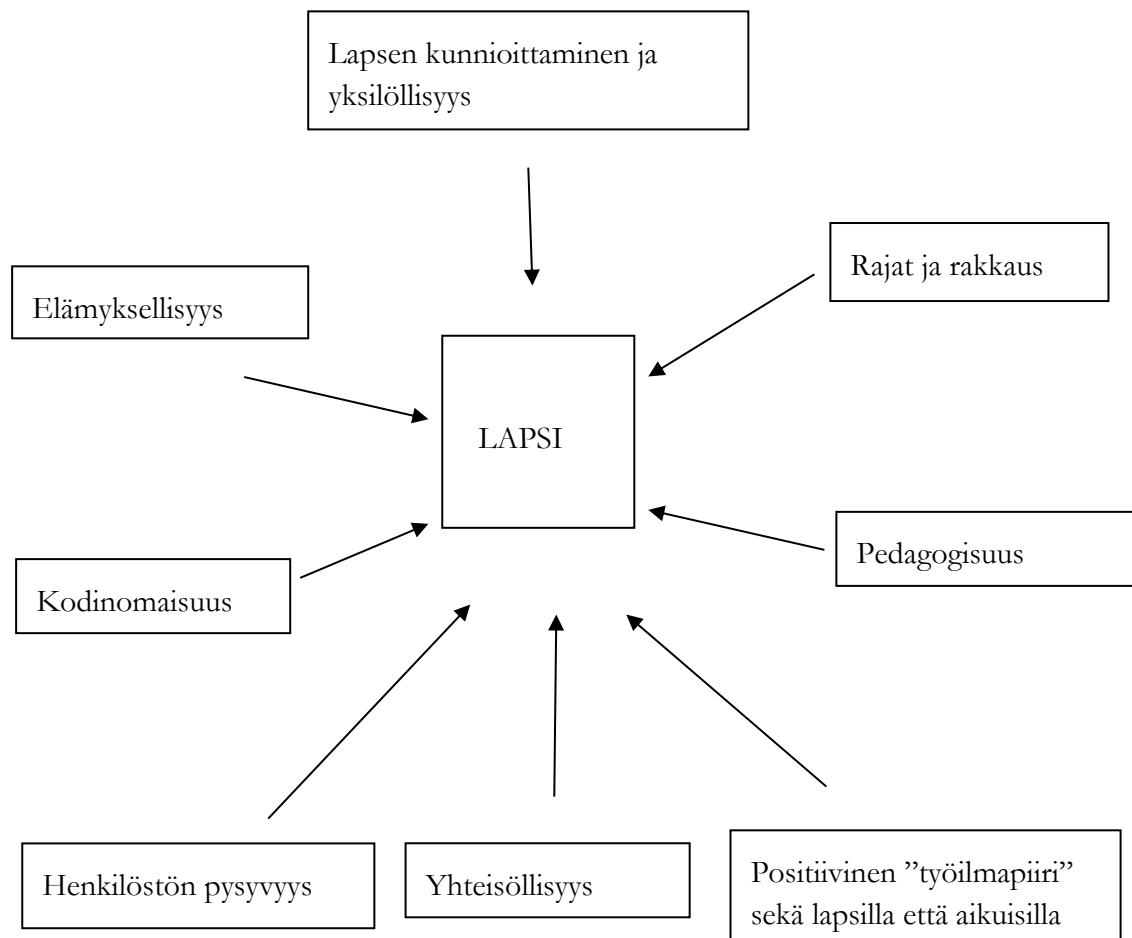
Yksityinen päiväkoti Lastenkammari on perustettu v. 1999. Päiväkoti toimii yritys pohjalta ja yhtiömuotona on avoin yhtiö. Yrityksen omistavat tasavertaisina yhtiömiehinä varhaiskasvatuksen opettaja Tiina Saraluhta ja varhaiskasvatuksen hoitaja Annika Wiklund, jotka myös työskentelevät varhaiskasvatustyössä kokopäiväisesti.

Lastenkammari toimi ensimmäiset viisi vuotta Torkinmäen alueella Korpintiellä, josta muutimme kesällä 2004 Kirkonmäelle Kirkkolehdonkadulle. Syksyllä 2011 muutimme jälleen, upouusiin tiloihin Kuusimäen asuntoalueelle. Kasvatus- ja hoitoympäristömme on kodinomainen, ja sen vuoksi tutun turvallinen jo heti lapsen hoitosuhteen alkutaipaleella.

Lastenkammarin arvoperusta:

Kuvateksti: Lastenkammarin henkilöstön (tiimipalaveripohdinta) ja vanhempien YHTEINEN arvoperusta (kysely vanhemmille syksyllä 2019).

VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN YKSIKÖSSÄ

Varhaiskasvatusyksikkömme henkilöstörakenne - kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja kaksi varhaiskasvatuksen hoitajaa - turvaa lapsille ja perheille ammattitaitoisen, suunnitelmallisen sekä pedagogisesti toimivan kasvatus- ja oppimisympäristön.

Lastenkammarin päiväkodin toiminta- ja oppimisympäristön ominaispiirteitä ovat päiväkodin pienuus ja kodinomaisuus sekä lasten iso ikäjakauma. Olemme pyrkineet luomaan varhaiskasvatusympäristön turvalliseksi, kaikki ikäkaudet huomioonottavaksi, lasta innoittavaksi sekä joustavaksi.

Lastenkammarin fyysinen toiminta- ja oppimisympäristö on monipuolinen. Piha-alueemme on turvallinen, aidattu ja 18 lapselle sopivan kokoinen leikkialue. Pihaltamme löytyvät keinut, leikkimökki, hiekkalaatikko ja iso määrä hirrestä sahattuja puupalikoita, jotka ovat pihan suosituimpia ja luovimpia leikkivälineitä. Toimintaympäristöömme kuuluvat myös läheinen metsä sekä muutama leikkipuisto. Lisäksi teemme retkiä meren rantaan, urheilupaikoille, rakennettuun kaupunkiympäristöön jne.

Päiväkotimme toimii yksikerroksisessa omakotitalossa, jossa periaatteessa kaikki n. 150 neliötä ovat lasten käytössä. Huoneita on keittiön, eteisten ja kylpyhuoneiden lisäksi neljä. Tilamme ovat helposti muunneltavissa lasten tarpeiden ja ikärakenteen mukaan. Juuri lasten suuren ikäjakauman vuoksi toiminta- ja oppimisympäristön tarkoituksenmukainen suunnittelu ja järjestely vaativat kasvattajilta **jatkuvaa suunnittelua**.

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön muotoja ovat:

- päivittäinen kuulumisten vaihto,
- vasu-kyselyt ennen uuden toimintasuunnitelman laadintaa (joka toinen vuosi),
- lapsen omaan vasuun tutustuminen sekä osallistuminen lapsen vasun suunnitteluun ja tavoitteiden asettamiseen sekä arviointiin,
- vasu-keskustelut käydään vanhempien ja kunkin pienryhmän varhaiskasvattajan kesken; jos pienryhmässä erityistarpeinen lapsi, vo osallistuu vasun laadintaan,
- pienryhmien whatsapp -ryhmät kuvien, kertomusten ja tiedotteiden jakamiseen.

Toimintamme sisällöistä tiedotamme lukujärjestysten muodossa, ja muista tärkeellisistä asioista jaamme tiedotteita tarvittaessa.

Varhaiskasvatusyksiköllämme on myös www-sivut, joista selviää päiväkotimme yhteystiedot, henkilöstö, lukujärjestys, tiedotteet ym. Toimintasuunnitelmamme löytyy myös paperisena päiväkotimme eteisen ilmoitustaululta.

PEDAGOGISEN TOIMINNAN KÄYTÄNTEET YKSIKÖSSÄ

HYVÄN VUOROVAIKUTUKSEN PERIAATTEET

Positiivinen, hyväksyvä ja kannustava ilmapiiri ovat perustana hyvälle kasvatusympäristölle. Sekä kasvattajien keskinäinen kanssakäyminen kuin myös lasten keskinäinen kanssakäyminen ovat luoneet päiväkotimme positiivisen ilmapiirin. Lapsia opetetaan kauniiseen ja kohteliaaseen kielenkäyttöön. (esimerkiksi antaisitko?, saisinko?)

Arkirutiinien lomassa aikuisilla on aikaa kuunnella kutakin lasta hänen tarpeittensa mukaan; läheisyys, sylitys ja lapsen aito kuunteleminen korostuvat päiväkodissamme kodinomaisuuden myötä. Huumorilla on vankka sija arkielämässämme; sen avulla moni ongelmatilanne ratkeaa kuin itsestään.

Pitkät, vuosienkin mittaiset hoitosuhteet mahdollistavat myös sen, että lapsen kanssa muodostuu turvallinen suhde; kasvattajasta tulee osa lapsen turvaverkkoa.

LASTEN TUNNE- JA SOSIAALISTEN TAITOJEN TUKEMINEN

Päiväkotimme pienuus ja meille ominaiset pitkät hoitosuhteet sekä lasten ikähaitari luovat erinomaisen perustan sosiaaliselle kanssakäymiselle.

Varhaiskasvatushenkilöstön pysyvyys on myös omiaan luomaan turvallista kasvuympäristöä lapsille.

Lastenkammarissa lapset huomioidaan yksilöinä yhteisöllisyyteen kasvattaen. Opettelemme ottamaan huomioon toisiamme ja toimimaan erilaisissa ryhmissä kaikenikäisten leikkitovereiden kanssa. Lapset oppivat pienestä pitäen paljon taitoja toisiltaan; pienimmät matkivat isompiaan ja isommat matkivat aikuisia, ja siten oppivat auttamaan toisiaan huomaamatta arkirutiineissa. Lapsen itsenäisyyttä ja omatoimisuutta tuetaan.

Sosiaalisten taitojen ja tapojen oppiminen sekä positiivinen, kannustava kanssakäyminen ja vuorovaikutus ovat päiväkotielämämme erityispiirteitä. Lapsille (ja heidän perheilleenkin) on muodostunut vuosien varrelle pitkäkestoisia ja kauaskantoisia ystävyyssuhteita päiväkotimme piirissä ja sen ulkopuolella.

Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma:

Näkemyksemme mukaan kiusaamisen ominaispiirteitä ovat toistuvuus, tietoisuus ja vallankäytön elementit. Ominaispiirteitä taasen ovat sanallinen kiusaaminen eli haukkuminen, psyykinen (esim. leikistä pois jättäminen, kiristäminen) sekä fyysinen (nipistely, töniminen, leikkien sotkeminen) kiusaaminen.

Toimintayksikkömme keinoja kiusaamisen ehkäisemiseen ovat 1) varhainen puuttuminen eli kiusaamisen ja loukkaavan käyttäytymisen keskeyttäminen välittömästi, 2) keskustelu; empatiaan vetoaminen, anteeksi pyytäminen ja antaminen sekä 3) keskustelu/kirjallisuus yleisellä tasolla pienryhmän ja koko lapsiryhmän tilanteissa.

Lastenkammarissa kiusaamiseen puututaan siis heti varhaisessa vaiheessa; kiusaustilanteessa keskitytään ensin "uhriin", ja sitten selvitetään asia yhdessä kiusaajan kanssa. Lasta suojellaan kaikelta väkivallalta ja häirinnältä (turvallinen psyykinen ja fyysinen toimintaympäristö). Kiusaamistilanteet otetaan välittömästi, "tuoreeltaan", puheeksi molempien osapuolien huoltajien kanssa.

Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen -suunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa henkilöstön tiimipalavereissa.

YHTEISTYÖKÄYTÄNNÖT

Yhteistyön tavoitteena on lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi.

Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö:

Lasten vanhemmat ovat vaativassa kasvatusta- ja hoitotyössä tärkeimmät yhteistyökumppanimme. Heidän tieto-taitonsa omasta lapsestaan yhdessä varhaiskasvattajien kanssa luovat vankan perustan lapsen tasapainoiselle kehitykselle.

Pieni toimintayksikkömme mahdollistaa tiiviin ja avoimen yhteistyön vanhempien kanssa. Lapsen asioista on helppo keskustella tarvittaessa päivittäin.

Päiväkodillemme ominaiset pitkät hoitosuhteet auttavat luottamuksellisen ja pitkäkestoisen kasvatuskumppanuuden luomisessa. Syksyisin järjestettävissä varhaiskasvatuskeskusteluissa laadimme yhdessä vanhempien kanssa lapsen

henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman. Joka toinen vuosi laadimme toimintakauden aluksi vanhemmille kyselyn, jossa he saivat esittää mielipiteitensä ja toiveitansa varhaiskasvatussyksikkömme perusarvoista, toimintasuunnitelmamme sisältöalueista sekä yhteistyömuodoista, ja jotka otamme luonnollisesti huomioon laatiessamme alkaneen toimintakauden toimintasuunnitelmaa.

Varhaiserityiskasvatuspalvelut yksikössä ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja:

Päiväkotimme ei tarjoa varhaiserityiskasvatuspalveluita lapsiperheille; tarvittaessa otamme yhteyttä Kokkolan kaupungin konsultoivaan varhaiskasvatuksen erityisopettajaan.

Kaupungin kanssa solmimamme yhteistyösopimuksen perusteella meillä on oikeus käyttää kaupungin varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluja tarvittaessa, jolloin erityisopettaja vierailee päiväkodissamme tarvittaessa. Jos hoidossamme on erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseva lapsi, konsultointi on tiiviimpää. Erityislasterien kohdalla erityisopettaja on kaikessa suunnittelussa ja toteutuksessa mukana yhtenä varhaiskasvatussyksikkömme työntekijänä.

Yksikön tarjoama varahoito:

Varhaiskasvatussyksikkömme on vuosittain suljettuna heinäkuussa; meillä ei ole varahoitopaikkaa, vaan vanhemmat vastaavat itse varahoidon järjestämisestä kuukautena. Asiasta ilmoitetaan heti hoitosuhteen alussa kirjallisesti hoitosopimuksessa.

Opiskelijoiden työssäoppimispaikkana toimiminen:

Varhaiskasvatusalan sosionomi-, lastenohjaaja- ja lähihoitajaopiskelijat suorittavat päiväkodissamme toimintakausittain työssäoppimisjaksojaan. He tuovat alan tuoreimpia kuulumisia tullessaan sekä työ- ja opiskelutehtäviensä kautta saavat meidät varhaiskasvattajat säännöllisesti pohtimaan perustyömme tarkoitusta ja merkitystä.

Siirtymävaihe varhaiskasvatussyksiköstä toiseen:

Varhaiskasvatussyksikössämme on ollut päiväkodin perustamisesta lähtien käytössä lapsenkansiot, joihin dokumentoimme kirjoituksin, valokuvoin ja kädentaitotuotoksien muodossa lapsen kehitykseen liittyviä asioita. Lapsenkansiomme ovat siis kattava kuvaus lapsesta ja hänen kehityksestään, ja se seuraa lapsen mukana seuraavaan hoitopaikkaan tai esikouluun, jossa seuraava varhaiskasvattaja saa nopeasti selkeän kuvan kasvatettavastaan tai oppilaastaan.

Päiväkodissamme on ollut kautta vuosien tapana muodostaa tulevista esikoululaisista oma ryhmänsä, Viiskarit, joille ennen esiopetuksen alkua annetaan suunnitelmallista opetusta tiedollisella ja taidollisella saralla. Mielestämme tällainen käytäntö silottaa

lapsen tietä kohti esikoulua; alkutaival koulun puolella ei "tärväänny" esim. paikallaan istumisen, tehtävien tekemisen yms. toimintojen totutteluun ja harjoitteluun.

Neuvola:

Neuvoloiden kanssa tehtävän yhteistyön tärkein yhteistyöväline on nelivuotiaan LENE-havainnointi; se tehdään päiväkodissa ja "tuloksista" keskustellaan vanhempien kanssa, jonka jälkeen vanhemmat toimittavat havainnointilomakkeet neuvolaan terveydenhoitajalle ja edelleen neuvolalääkärille. KEHUja tehdään edelleen varhaiskasvatusyksikössämme; KEHU on 5 vuotta täyttävän lapsen kehityksen kartoitus; se tehdään päiväkodissa ja tuloksista keskustellaan vanhempien kanssa, jonka jälkeen vanhemmat toimittavat kartoituksen tulokset neuvolaan.

Lastenkammarissa KEHUja on tehty vuodesta 2002 lähtien ja LENEjä vuodesta 2012 lähtien.

Muut yhteistyökumppanit:

Muita yhteistyökumppaneitamme tarpeen mukaan ovat mm. esikoulu, seurakunta, terapeutit, psykologit, perheneuvola, muut päiväkodit.

LEIKIN TUKEMINEN

Päiväkotimme lasten ikähaitari on 1-6 vuotta; leikin pedagoginen suunnittelu ja järjestäminen vaatii varhaiskasvattajilta alituista havainnointi- ja muuntelukykyä. Varhaiskasvatusyksikkömme toimitilat (6 erilaista ja eri kokoista tilaa) mahdollistavat leikkitilojen suunnittelun ja järjestämisen lasten leikkien kehittyessä ja muuntautuessa.

Leikin kehityksen perustana on lasten ikä; eri-ikäisten lasten leikit ja leikkivälineet on tarpeiden mukaan eri tavoin järjestetty. Osa pienten leluista on asetettu lasten saataville, ja osa on aikuisen annettavissa. Suurin osa isompien lasten leluista ym. on lasten saatavilla, jotta omaehtoinen leikki mahdollistuu, mutta osa isompienkin leluista ja muista tarvikkeista on sijoitettava niin, että oppimis- ja toimintaympäristö pysyy turvallisena.

Pienimmille järjestetyt omat viikoittaiset leikkihetket mahdollistavat samalla myös sen, että isommille lapsille jää leikki-, oppimis- ja toimintatilaa enemmän eli he voivat leikkiä laajemmin ja keskittyneemmin sellaisia leikkejä tai osallistua sellaiseen ohjattuun leikkiin/toimintaan, josta he hyötyvät/oppivat eniten. Roolileikkipäivinä

aikuinen osallistuu johdonmukaisesti lasten leikkiin; hän "rikastuttaa" lasten leikkiä, toimii mallina sekä ohjaa leikkiä tiettyyn suuntaan tarvittaessa.

Leikki on lapselle ominaista ja omaehtoista toimintaa; leikin kautta lapset hahmottavat maailmaa. Leikin lomassa lapset hiovat omia ja leikkitovereidensa sosiaalisia taitoja, työstävät elämän kimurantteja kuvioita. Leikissä lapsen ajattelu kehittyy.

Aamu- ja iltapäivän ns. vapaissa leikkitalanteissa mahdollistuvat eri ikäryhmien kohtaaminen, ja toinen toiselta oppiminen; pienemmät oppivat isommilta leikin eri toimintamalleja, esim. leikin eteneminen, ja isommat oppivat ottamaan huomioon pienempiään, opastamaan ja ohjaamaan.

Lapsi oppii parhaiten leikin kautta... ja leikki on jokapäiväistä...

Toimintasuunnitelmamme ja päiväkotimme arki antaa monta mahdollisuutta oppia leikkien; päivittäiset aamuhetket (päivän polttavat puheenaiheet, ohjattua leikkiä), "iltapäivätekemiset" (lepohetken jälkeinen puolituntinen esim. kädentaitojen tai erilaisten yksilö- ja yhteispelien parissa) sekä viikoittaiset pedagogiset aamupäivät, liikunta-, musiikki- ja retkeilytuokiot.

Itsensä ilmaisu leikin kautta, ja avulla, edistää lapsen hyvinvointia, kuten myös ulkoilu, ja melkein joka leikkiin liittyvä liikunnallisuus. Leikki hyvinvoinnin lähteenä sisältyy päivittäiseen toimintaamme, esim. joka päivä on mahdollisuus liikunnalliseen leikkiin joko ulkona omaehtoisesti/ohjatusti liikkuen ja leikkien, tai sääolosuhteiden ollessa huonot, ohjattuihin leikkihetkiin aamu- ja iltapäivisin. Joka päivä lapsella on myös mahdollisuus leikkiä rauhassa, yksinkin.

PIENRYHMÄTOIMINTA

Lasten ison ikäjakauman vuoksi lapset on jaettu pääsääntöisesti 3-4 ryhmään aamupäivätoimintojen ajaksi.

Henkilöstö kuluvalle toimintakaudella:

Varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatusyksikön johtaja Tiina Saraluhta - viisivuotiaat eli viiskarit,

Varhaiskasvatuksen opettaja Jaana Biskop - nelivuotiaat,

Varhaiskasvatuksen hoitaja Annika Wiklund - kolmevuotiaat,

Varhaiskasvatuksen hoitaja Maiju Savolainen - yksi- ja kaksivuotiaat.

Lastenkammarissa on jo pitkään työskennelty tiettyjen toimintojen aikana pienryhmissä, esim. kädentaidot, pedagogiset aamupäivät. Lapset on jaettu ikäryhmittäin 3-4 ryhmään, jotta jokainen lapsi saisi ikä- ja kehitystasolleen

sopivaa, tarpeeksi kehittävää ja haasteellista toimintaa. Liikunnan (esim. jumpat), hiihto, luistelu) osalta lapset on taasen jaettu kahteen ryhmään. Muskarihetkillä toimimme koko ryhmän voimin, koska uskomme pienimpien hyötyvän isompien esimerkistä laulaessa, soittaessa ja laululeikkiessä. Tarvittaessa järjestämme aikaa ja tilaa yksilöohjaukseenkin.

Meillä on tarvittaessa mahdollisuus ulkoilla porrastetusti, varsinkin niinä aamupäivinä, kun isoimmat lapset tarvitsevat keskittymisrauhaa tehtävilleen sisätiloissa. Alkusyksystä ja loppukeväästä puolet ryhmästä retkeilee ja toisella puolikkaalla on koko talo käytössään; torstaisin vuorot vaihtuvat toisin päin.

Varhaiskasvattajina pyrimme olemaan sensitiivisiä, osallistavia, ongelmanratkaisukykyisiä ja havainnoivia arjen eri toiminnoissa sekä oppimis- ja toimintatuokioilla. Keskustelemme paljon päivittäin mieltämme askarruttavista oppimis-, kasvatusta- ja hoiva-asioista. Tunnumme myös erittäin hyvin toistemme työskentelytavat ja arvoperustat; olemme työskennelleet nykyisessä kokopanosamme jo vuosikaudet.

Varhaiskasvatusyksikkömme oppimis- ja toimintaympäristöt ohjaavat myös työskentelytapojamme.

PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI

Olemme dokumentoineet varhaiskasvatusyksikkömme perustamisesta asti (v. 1999) lasten kasvua, kehitystä ja oppimista ns. lapsenkansioihin.

Sanallinen dokumentointi tapahtuu kolme kertaa toimintakauden aikana; vasu-keskusteluihin valmistautuessa kirjaamme ylös yksityiskohtaisesti lapsen silloisen kehitystason ja -tarpeet, joulukuussa ja toukokuussa kirjaamme ylös lapsen kansioon selostuksen, kuinka tavoitteisiin on päästy ja mitkä kehityksen osa-alueet tarvitsevat vielä "hiomista" eli sanallinen dokumentointi pitää sisällään lapsen pienryhmän varhaiskasvattajan pohdiskelua, arviointia, suunnittelua lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyen. Lapsen oma vasu, KEHU- ja LENE -testit ym. tärkeät lasta koskevat asiakirjat arkistoidaan lapsen omaan kansioon.

Lapsenkansioihin tallennamme myös runsain valokuvoin toimintakauden toimintaa ja huippuhetkiä sekä arkistoinme lasten taiteellisia tuotoksia, tehtäviä ym. Kolme kertaa vuodessa piirräämme lapsille "Ihminen ja talo"-piirroksen, josta näemme lapsen kehitystä kädentaitojen sekä hahmottamiskyvyn osalta; piirrokset säilytetään lapsenkansiossa.

Lapsenkansiot ovat esillä päiväkotimme "päähuoneessa", joten ne ovat vanhempien saatavilla päivittäin; yleensä meillä on ollut tapana erilaisten juhlien tai tapahtumien aikana kehottaa vanhempia tutustumaan kansioihin, ja loppukeväästä ne lähetään koteihin viikonlopun ajaksi.

Olemme havainneet em. käytännöt toimiviksi kuluneiden vuosien varrella, ja aiomme jatkaa samalla metodilla. Lisänä edelliseen otamme käyttöön muutaman kerran toimintakaudessa "oma kansio -aamupäivän", jolloin lapset saavat tutustua omaan kansioonsa rauhassa, ja siten seurata omaa kasvuaan ja kehitystään; myös lasten mahdolliset kommentit kirjataan ylös. Lapsen kansiot kulkeutuvat myös kotiin syys- sekä kevätkauden päätteeksi; vanhemmat saavat halutessaan kirjata kansioon omia ja lapsensa kommentteja.

LASTEN OSALLISUUS

Lapset saavat osallistua pikkuaskareisiin, esimerkiksi apulaisena ja "vie-tuo"-tehtävillä. Lapset pääsevät vaikuttamaan omilla valinnoillaan esimerkiksi leikki-tilanteisiin. He saavat valita myös itse ns. iltapäivä tekemiset, askartelumateriaaleja ja lauluja muskarissa sekä laatia ruokalistoja. Lasten osallisuus toteutuu myös kyselyiden sekä lasten toiveiden mahdollisen toteuttamisen (esim. lelu-päivä tai leipominen) kautta.

Mielestämme lasten osallisuus on myös sitä, että lasta kuunnellaan, ja että lapsi tulee myös kuulluksi, ja tuntee olevansa hyväksytty arvostettu oman itsensä ja ryhmän jäsenenä.

SIIRTYMÄTILANTEET, PERUSHOITOTILANTEET, LASTEN TULO- JA LÄHTÖTILANTEET

Siirtymä-, perushoito- sekä lasten tulo- ja lähtötilanteet kuuluvat arkitoimintoihin sekä -rutiineihin. Aikuinen on aina paikalla siirtymä-, perushoito- sekä lasten tulo- ja lähtötilanteissa. Lapset otetaan vastaan ja luovutetaan yksilöllisesti. Perushoitotilanteet ovat johdonmukaisia oppimis- ja kasvatustilanteita.

Tällä toimintakaudella otimme käyttöön ns. kuvalliset päivärytmikortit (kaikkien nähtävillä aamuhetkitaululla), josta varsinkin pienimmät, ja isommatkin lapset, voivat helposti hahmottaa päivän kulun ja toiminnot.

OPPIMISEN ALUEET

"Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä... Oppimisen alueet eivät ole erikseen toteutettavia, toisistaan irrallisia kokonaisuuksia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti." (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016)

Kielten rikas maailma:

TAVOITE: Monipuolisesti kommunikoiva lapsi

Ihminen elää jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa; lapsen kielellinen kehitys on yksi tärkeimmistä kehityksen osa-alueista.

Lasten iso ikäjakautuma edellyttää meiltä sensitiivisyyttä vuorovaikutus- taitojen opettelussa, esim. aikuisen on huomattava lapsen non-verbaalisista viesteistä, jos hänellä on sylintarve tai vessahätä.

Varhaiskasvattaja myös tukee johdonmukaisesti kielellisten taitojen alkukehitystä toistamalla oikein lapsen sanoja ja ilmaisuja.

Kielen ymmärtämisen taitoja opetellaan paljon arkirutiinien ohessa, esim. erilaisissa siirtymävaiheissa sanallistamme lasta toimimaan toivotulla tavalla tai pienryhmätuokioissa ohjeistetaan lapsia sanallisesti työvaiheesta toiseen.

Lapsen puheentuottamista tuemme rohkaisemalla lasta puhumaan muiden lasten ja meidän varhaiskasvattajien kanssa, esim. aamuhetkillä rohkaistaan lasta vastaamaan pelkäämättä "väärää" vastausta tai kehottamalla lasta itse mennä kysymään kaveria leikkiin. Pienimpien lasten kohdalla tuemme puheen tuottamista toistamalla lapsen lausumia sanoja/lauseita ja rohkaisemalla tuottamaan uusia sanoja.

Kielen käyttötaitoja opettelemme paljon arjen tilanteissa, esim. ruokapöytäkeskusteluissa pohdimme usein, mitä ruokaillessa voi puhua ja mitä ei. Päiväkodissamme ovat hyvät käytöstavat olleet vuosikausia arjen ohjenuora; kielellisiä käyttötaitoja on helppoa opetella hyvien käytöstapojen lomassa. Huumorilla ja hassuilla puheilla ja sanoilla on aina ollut paikkansa päiväkotimme

arjessa. Kielen käyttötaitoja opettelemme myös oppimis- ja toimintatuokioilla, esim. pöytäteatterin avustuksella lapset oppivat ensin auditiivisesti ja visuaalisesti, ja sitten myöhemmin itse esitettynä.

Lapsen kielellisen muistin kehittämistä ja sananvaraston laajentamista tuemme päivittäin ja viikoittain monin eri tavoin, esim. joka päivä aamu- tai iltapäivähetkillä loruttelemme, laulamme leikkien tai palauttelemme mieliimme edellispäivän tai edellisen kerran tapahtumia. Koemme tärkeäksi kielenkehityksen kannalta sen, että päiväkodissamme luetaan päivittäin kaikenikäisille lapsille satuja ja tarinoita päivälevon yhteydessä sekä muulloinkin. Käytämme paljon sanaleikkittelyä lasten kanssa; isoimmat lapset lähtevät innokkaasti mukaan "opettamaan" pienemmille oikeita ja uusia ilmaisuja arkiaskareiden lomassa.

Isompien lasten kielellisen tietoisuuden herättämistä tuemme esim. havainnoimalla ympäristöänsä (lasten nimet eri paikoissa näkyvillä) tai muskarissa arvuutellaan laulunvalintavuorossa olevan lapsen henkilöllisyyttä nimen alkukirjaimen tai -kirjainten perusteella. Viiskarikoulussa tutustumme pehmeästi esim. oman nimen kirjaimiin. Mielestämme lapsen kielellisen tietoisuuden luontaista kehitystä tulee ruokkia ja kasvattaa ruokahalua jokaista lasta yksilöllisesti tukien.

Ilmaisun monet eri muodot:

TAVOITE: Rohkea ja itseään ilmaiseva lapsi

Varhaiskasvatusyksikkömme yhtenä teemana on ollut alusta lähtien tarjota lapsille elämyksiä, jotka ovat toteutuneet varsinkin ns. taidekasvatuksen osa-alueella. Käymme joka toimintakausi, jos vain on sopivaa lapsille suunnattua kulttuuria, seuraamassa esim. lastenteatteriesityksiä (kaupunginteatteri tai päiväkodin tilat) ja konsertteja. Museot, kirjasto ja lasten taidenäyttelyt ovat meille tuttuja käyntikohteita.

Musiikillisia ilmaisutaitoja harjoitteleminen ja kehitämme joka viikko "muskarissa" ja aamuhetkillä. Em. hetket pitävät sisällään lauluja, laululeikkejä, loruja, soitantaa rytmisoittimilla sekä tanssia. Musiikin kuuntelemiseen keskitymme enemmän lepoaikojen loppupuolella, jolloin kuuntelemme vaihtelevaa musiikkia, mm. lasten kehtolauluja ja klassista musiikkia. Levyraati ja karaokelaulanta ovat myös ohjelmistossamme kevään viimeisillä muskarihetkillä.

Kuvallista ilmaisua harrastamme myös viikoittain. Näillä oppimis- ja toimintatuokioilla perehdytämme lapsia kuvan tekemisen erilaisiin tekniikoihin, esim. erilaiset työvälitteet, värien koostumukset. Päiväkodissamme on päivittäin mahdollisuus myös omaehtoiseen kuvalliseen ilmaisuun; aamulla on piirustus- ja muovailupöytä valmiina lasten saapuessa hoitoon. Koemme myös tärkeäksi asettaa lasten työt heidän kädentaitojaan kunnioittaen asianmukaisesti esille.

Toimintakauden aikana, taitojen kehittyessä, me myös leivomme, nikkaroimme ja ompelemme. Taidekasvatus -teemaa olemme toteuttaneet parina toimintakautena, ja tulemme toteuttamaan tulevaisuudessakin; loppuhuipennuksena lasten oma taidenäyttely.

Sanallinen ja kehollinen ilmaisu on myös mukana vahvasti toiminnassamme. Pöytäteatteri, joka vahvasti kehittää molempia osa-alueita, kuuluu toimintaamme joka kolmas viikko. Silloin lapsilla on mahdollisuus olla mukava monessa eri roolissa pöytäteatterin teossa, esim. näytteleminen, soittimen soittaminen, "lavaste". Järjestämme myös tanssiaisia esim. itsenäisyyspäivän aattona tai kevätjuhlan merkeissä. Tanssiminen on myös osa muskarihetkiä.

Minä ja meidän yhteisömme:

TAVOITE: Inhimillinen ihminen

Varhaiskasvatusyksikkömme tärkein eettisen ajattelun kulmakivi on oikean ja väärän erottaminen; näitä asioita käymme läpi päivittäin sekä arjen askareissa että yhteisillä juttutuokioilla. Tärkeässä roolissa ovat myös ystävyys ja toisen ihmisen huomioiminen. Paneudumme myös tarvittaessa lapsen suruihin, iloihin ja pelkoihin keskustelemalla niistä sekä lapsen että vanhemman kanssa. Rohkaisemme lapsia suvaitsevaisuuteen; jokainen ihminen on arvokas ja ansaitsee ympäristönsä hyväksynnän juuri sellaisena kuin hän on.

Katsomuskasvatusta tulemme toteuttamaan perheiden ja lasten toiveiden mukaan, esim. jos perheellä eri uskonto kuin kristinusko, niin kunnioitamme perheen katsomustapaa, ja toimimme sen mukaan. Uskontokasvatus pysyy edelleen päiväkotimme toimintasuunnitelmassa, koska koemme sen olevan edelleen tärkeä osa suomalaisen kulttuuriperinnön siirtämistä seuraavalle sukupolvelle; seurakunnan työntekijä käy kertomassa ja keskustelemassa lasten kanssa uskonnollisista asioista muutaman kerran sekä syys- että kevätkaudella. Edellisen lisäksi käymme lasten kanssa lasten adventti- ja pääsiäiskirkossa.

Koemme tärkeäksi välittää lapsille suomalaista kulttuuriperintöä; osa sitä on myös suomen historian tutuksi tuominen esim. tarinoiden ja satujen, perinnelaulujen, -lorujen ja -leikkien kautta sekä huomioimalla vuosittain Kalevala -päivän. Pidämme myös nykyisyyden ja ajankohtaisuuden hahmottamista tärkeänä; keskustelemme ajankohtaisista asioista lapsen näkökulma huomioon ottaen sekä suuntaamme päivittäin katsettamme tulevaisuuteen esim. "lukujärjestyksemme" avulla tai viikoittain huomioimalla luonnollista ja rakennettua lähiympäristöämme esim. luonnonsuojelun näkökulmasta.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018 kehottaa varhaiskasvatushenkilöstöä tutustuttamaan lapsia eri medioihin ja kokeilemaan median tuottamista.

Varhaiskasvatussyksikkömme pohtii tulevaisuudessa mediakasvatuksen osuutta toiminnassamme toimintakausi kerrallaan, ja tällekin kaudelle teimme sen päätöksen, että päiväkotimme ei tule tällä toimintakaudella panostamaan toiminnallisesti eikä taloudellisesti mediavälineistöön, huomioon ottaen esim. lapsiryhmämme ikärakenteen (1-6 v.) sekä sen seikan, että jokainen lapsi saa mielestämme ikäänsä nähden tarpeeksi tutustua kotonaan mediavälineistöön. Tarvittaessa toki käsittelemme mediassa esiintyviä teemoja esim. liikunnan tai kuvataiteen keinoin.

Tutkin ja toimin ympäristössäni:

TAVOITE: Lapsen luontaisen uteliaisuuden säilyttäminen

Tuemme ja harjaannutamme lapsen matemaattisen ajattelun kehittymistä seuraavasti:

- 1) rohkaisemme ja ohjaamme lasta matemaattisten taitojen pariin, esim. aamuhetkillä laskemme yhdessä länäolijat, kiinnitämme huomiota vuodenaikavaihteluihin sekä viikko- ja kuukausirytmiiin,
- 2) viikoittaisten pedagogisten aamupäivien ja viiskarikoulun aikana harjoitamme matemaattisia taitoja, esim. pelit, rakentelu, liikuntaleikit, luokittelu, lajittelu,
- 3) arkitilanteissa, esim. laskemme pukemistilanteessa sormet ja varpaat, ruokailutilanteissa montako pippuria on makkarakeittolautasella, eli matematiikka kulkee mukanaamme "aamusta iltaan" oivaltamisen ja oppimisen ilon kautta.

Ympäristökasvatuksemme tarkoituksena on opettaa/kasvattaa lasta ymmärtämään ympäröivän luontomme kauneus, ainutlaatuisuus sekä suojeltavuus. Viikoittaiset retkemme lähimetsään ja -ympäristöön tukevat lapsen ympäristöystävällistä ajattelutapaa, esim. roskat kerätään omaan reppuun. Tutustumme myös rakennettuun ympäristöömme kävelyretkien ja linja-automatkojen yhteydessä; lapset tunnistavat tuttuja keskustan paikkoja. Tutuimpiin kasveihin ja eläimiin tutustumme mahdollisuuksien mukaan retkillämme. Toiminta- ja oppimistuokioilla käymme läpi esim. kirjallisuuden ja luontosarjakortein eri vuodenaikojen kasvistoa ja eläimistöä sekä pohdimme esim. vedenkulutusta käsien pesun yhteydessä.

Kasvan, liikun ja kehityn:

TAVOITE: Terveelliset elämäntavat omaava lapsi

Varhaiskasvatussyksikkömme liikuntakasvatuksen avainsana on monipuolisuus; retkeilemme ja harrastamme ohjattua liikuntaa sisällä tai ulkona viikoittain, käymme kerran kuukaudessa uimahallissa, luistelemme ja hiihdämme joulun- ja maaliskuussa säiden salliessa sekä pyöräilemme viiskareiden kanssa huhti- ja toukokuussa.

Hyödynnämme vuodenaikojen mukaan lähiliikuntapaikkoja, esim. Kirkonmäen urheilukenttää ja Nynäs-Parkia. Koemme myös tärkeäksi asiaksi lapsen omaehtoisen liikunnan, joka mahdollistuu parhaiten päiväkodin pihalla, esim. juoksuleikkien tai pallopelien parissa. Harrastamme säännöllisesti myös ns. taukojumppaa, kun sääolosuhteet rajoittavat ulkoilua tai kun päivän toiminnot ovat olleet istumispainotteisia. Kaikessa liikkumisessa otamme huomioon lasten ikä- ja kehitystason, esim. 1-3 -vuotiaat jumppaavat omana ryhmänään tai 4-5 -vuotiaat hiihtävät hiihtolatulenkkejä.

Ruoka- ja syömiskulttuurimme perustuu terveelliseen ja monipuoliseen ruokavalioon. Tilaamme lounaamme ulkopuoliselta pitopalvelulta; viikoittain saamme etukäteen seuraavan viikon ruokalistan, josta saamme joka päivälle valita 2-4 vaihtoehdosta. Rakennamme viikon ruokalistan sisällyttäen siihen sekä liha-, kala- että kanaruokia kasvis- ja vihanneslisukkeineen. Lounaslistan perusteella laadimme aamu- ja välipalalistan, jossa toteutamme myöskin monipuolista ruokavaliota. Aamu- ja välipalat valmistamme itse. Ruokailutapojemme kaksi tärkeää sääntöä ovat: jokaista ruokalajia maistetaan - ei ole pakko syödä sekä hyvien ja kauniiden pöytätapojen noudattaminen.

Lapsen terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä asioista keskustelemme lähinnä arkitilanteissa ja/tai lasten tuodessa asioita itse pohdittavaksi, esim. ruokailutilanteissa voidaan jutella ravinnon tärkeydestä ihmiskehölle tai nukkumaan/lepohetkelle mennessä unen tarpeellisuudesta yleiselle jaksamiselle. Kävelyretkien yhteydessä puhumme paljon turvallisuudesta ja huomioimme mahdollisia vaaratilanteita ympäristössämme. Henkilökohtaiseen hygieniaan kiinnitämme erityistä huomiota käsien pesun ja vessakäyntien yhteydessä.

ARVIOINTI

Toimintakauden aikana arvioimme ja dokumentoimme lapsen kasvua ja kehitystä; myös lapset (lähinnä viiskarit) arvioivat omaa kasvuaan ja kehitystään yhdessä varhaiskasvatuksen opettajan kanssa. Arvioimme myös tiimiämme, sekä vanhempien kanssa lapsen omaa vasua. Toimintakauden loppupuolella vanhemmat osallistuvat toiminnan arviointiin.

Lapsen kehityksen ja kasvun arviointi tapahtuu kolme kertaa vuodessa, ja lapset arvioivat itseään ennen esikouluun siirtymistään. Tiimiarviointi tapahtuu kaksi kertaa vuodessa syys- ja kevätkauden päätteeksi. Tiimiarvioinnissa pohdimme, ovatko

asetetut tavoitteet toteutuneet, ja tarvittaessa mietimme parannuskeinoja mahdollisiin epäonnistumisiin. Tiimiarviointi pitää sisällään myös tiimin jokaisen jäsenen itsearviointin, jossa paneudutaan vuorovaikutustaitoihin (lapset ja tiimin muut jäsenet), lapsiryhmän vallitsevaan ilmapiiriin, pedagogisiin työtapoihin, toiminnan sisältöön sekä oppimis- ja toimintaympäristöihin. Lapsen omaa vasua arvioimme vanhempien kanssa kerran vuodessa, tarvittaessa useammin.

TOIMINTAKAUDEN PAINOPISTEALUEET

KOKKOLA 400V- JUHLAVUOSI

Kokkola -sightseeing reittilinjat 4:lla.

Kokkolan kaupunginkirjaston Kokkolan valokuvanäyttelyyn tutustuminen.

Kokkolan maisemakuvan kokoaminen yhdessä lasten kanssa (maamerkit; Tankkari, Kaarlelan kirkko, kirjasto, Vesiveijari, vanha vesitorni, kaupunginteatteri, oma päiväkotiki sekä lasten ja henkilöstön omat kodit).

Kokkolan syntymäpäivän juhlistaminen ma 07.09. "kakkukahvien" merkeissä.

Kokkolan kaupungin vaakuna -näyttely päiväkodin tiloissa.

"Seikkailu Kokkolassa" -kirjaan tutustuminen aamuhetkillä.

LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA

Kehittämiskohteet:

- ❖ Lasten ja nuorten osallisuuden ja kuulemisen edistäminen, sekä osallisuuden kokemuksen lisääminen
- ❖ lasten ja nuorten avoimeen harrastustoimintaan osallistumisen ja harrastajayhteisöjen liittymisen lisääminen

MUUT YKSIKÖN PAINOPISTEALUEET

Tämänkin toimintakauden toimintasuunnitelmamme mukailee viiskareiden tehtäväkirjan - hyväksi havaittu edellisellä kaudella - "Hauska matka eskariin" - vuosisuunnitelmaa (vanhemmille nähtävillä päiväkodin seinällä); tietysti soveltaen jokaisen ikäryhmän kehitystasoa vastaavaksi.

Sisältöalueina ovat:

- kädentyöt ja kuvataide,
- musisointi, jossa tutustutaan musiikin peruselementteihin, esim. melodiaan ja rytmiin,
- liikunta sekä hienomotoriset taidot,
- ympäristö- ja luonnontieto; retket sekä
- eettinen kasvatusta; sosiaaliset suhteet ja moraalit.

+ Viiskareiden kanssa tutustumme lisäksi äidinkielen ja matematiikan alkeisiin.

Toimintasuunnitelmamme tulee pitämään sisällään myös kaikki Opetushallituksen varhaiskasvatusperusteiden 2018 keskeisimmät sisältöalueet eli

- kielen rikas maailma,
- ilmaisun monet muodot,
- minä ja meidän yhteisömme,
- tutkin ja toimin ympäristössäni sekä
- kasvan, liikun ja kehityn.

Jokapäiväistä toimintaamme ohjaa "lukujärjestys", josta ilmenee sisältöalueiden toteutus tarkemmin päiväkohtaisesti. Lukujärjestykset jaetaan parin-kolmen kuukauden välein koteihin. Toimintasuunnitelmamme on yleisesti nähtävillä nettisivuillamme www.lastenkammari.fi sekä päiväkotimme eteisen ilmoitustaululla.

Tälläkin toimintakaudella toteutamme päiväkotimme arjessa "Rajat ovat rakkautta" - teemaa, unohtamatta hellää hoivaa... Myös hyvät käytöstavat ja niiden opettelu ovat mielestämme edelleen tärkeitä asioita.

Kerran syyskaudella ja kerran kevätkaudella järjestämme perjantai-iltaisina lapsille päiväkodilla yöhoidon; lapset jäävät suoraan hoitopäivän päätteeksi yökylään. Illan aikana puuhastelemme ulkona, leikimme sisällä, syömme iltapalaa jne. Yön nukumme "siskonpedeissä", ja aamusella aamupalan ja leikin jälkeen vanhemmat noutavat lapsensa viikonlopun viettoon.

Joulukuussa vietämme perheiden kanssa yhteislauluiltaa joululaulujen merkeissä, ja keväällä perinteistä kevätjuhlaa tai järjestämme kevät- tanssiaiset.

Syys- ja kevätkaudella menemme lasten kanssa katsomaan Kokkolan Kaupunginteatteriin kaikki mahdolliset lastenteatteriesitykset.

Kevätkaudella tulemme järjestämään "Kummi" -päivän 12.02.2021.

TOIMINTAKAUDEN KEHITTÄMISKOHEET JA HANKETOIMINTA

